

EXPOZIȚIA „FAȚA VĂZUTĂ ȘI NEVĂZUTĂ A OPEREI DE ARTĂ”

MARIA LUNGU

Cercetarea prin mijloace tehnice moderne a patrimoniului cultural național este indispensabilă pentru cunoașterea și valorificarea lui pe multiple planuri ca o condiție sine-qua-non în procesul conservării în bune condiții. Scopul acestui efort este prelungirea vieții bunurilor patrimoniale, asigurându-se, astfel, transmiterea mărturiilor trecu-

tului din generație în generație spre marele folos al vieții spirituale.

Mereu mai complexă și mai precisă în mijloacele sale, investigația științifică a restauratorilor din muzee a fost de cele mai multe ori încununată de realizări spectaculoase, care au prilejuit demonstrații publice cu ocazia organizării unor expoziții de profil. Prin intermediul acestora,

Imagine din expoziție

specialiștii restauratori au prezentat atât marelui public cât și lucrătorilor din domeniu o sinteză a propriilor activități, numeroaselor și delicatelor probleme ce le ridică o asemenea activitate.

Expoziția de restaurare intitulată „Fața văzută și nevăzută a operei de artă” a fost deschisă în lunile decembrie 1993 și ianuarie 1994, la sediul Muzeului Național de Istorie a României. Ea a fost organizată de către Direcția Patrimoniului Mobil din cadrul Ministerului Culturii.

Prin exponatele etalate, expoziția a vizat polii către care converg principalele direcții ale activității de conservare-restaurare, specialistului în domeniu revenindu-i misiunea de a readuce piesa patrimonială degradată, mutilată, descompusă de pe tărâmul nonvalorii pe simeza sau în vitrinele expoziției, în cadrul colecțiilor din care a lipsit sau în care a figurat sub o înfățișare falsă, denaturată sau nesemnificativă.

Au fost prezentate, în expoziția de care ne ocupăm, circa 200 de piese de patrimoniu, însoțite de o bogată documentație fotografică (martori ai procesului de restaurare), piese cu probleme deosebite de restaurare, piese în faze intermediare de lucru, precum și piese nerestaurate pentru a exemplifica și a facilita înțelegerea de către marele public a complexei problematicei ce stă în fața lucrătorilor din acest important domeniu de activitate. Dintre piesele expuse, în mod deosebit au reținut atenția următoarele: „Tunica lui Mihail Mușatescu — unicat 1916”, restaurată la Muzeul Național Militar; manuscrise eminesciene ce au fost incluse în volumul XV al *Operei complete*, restaurate la Muzeul Literaturii Române; „Hartă din timpul domniei lui Mihai Viteazul”, restaurată la Laboratorul zonal Iași; „Fragmente de frescă, provenite de la Mănăstirea Văcărești”, restaurate la Academia de Artă București;

Imagine din expoziție

„Scoarță oltenescă”, restaurată la Muzeul Satului.

A fost regretabilă lipsa din expoziție a pieselor originale, deteriorate în timpul evenimentelor din decembrie 1989, restaurate în Oldanda, Italia și SUA, provenite din Galeria Universală a Muzeului de Artă a României, prezența acestora făcându-se doar prin postere.

Cu prilejul deschiderii expoziției de restaurare s-a desfășurat și o masă rotundă cu tema „Explorarea căilor invizibile ale operei de artă prin metode științifice”, la care au fost invitați să participe specialiști în investigații din laboratoarele zonale, precum și cercetătorii din institute de profil aparținând Ministerului Justiției, Arhivelor Statului, Institutul de Fizică Atomică, Institutului de Cercetări a Lemnului etc. Cu această ocazie au fost discutate probleme globale privind dotarea cu aparatură a laboratoarelor de investigații și posibilitatea adoptării și adaptării unor instalații concepute și realizate în țară pentru nevoile specifice restaurării. Ținând cont de faptul că știința pune, în acest moment, la dispoziția celor interesați mijloace de cercetare care, spo-

rind acuitatea vizuală și subliniind frumusețea anumitor detalii, invizibile cu ochiul liber, permite să se vadă, totodată, ceea ce a fost și ceea ce este, facilitează o bună cunoaștere a etapelor elaborării operei de artă și, prin aceasta, ajută restauratorul în migăloasa sa activitate. Grație acestor tehnici se pot disocia părțile refăcute dintr-un ansamblu original, se pot aprecia în cunoștință de cauză intervențiile, delimitându-se în acest fel ceea ce este autentic de ceea ce este fals.

Înarmați cu procedee și tehnici ultra moderne, restauratorii din muzee și laboratoarele zonale pot pătrunde în intimitatea pieselor de patrimoniu, descoperind misterul ce sălășluiește în fiecare obiect, descifrându-i mesajul peste timp și oferind, astfel, marelui public comori ale trecutului nostru, trecut pe care trebuie să îl cunoaștem pentru a înfrunța mai ușor viitorul.

Considerăm că asemenea dezbateri sunt absolut necesare prin reluarea lor ciclică și implicarea a cât mai multor instituții ce pot contribui la o mai bună documentare și adaptare a activității de restaurare în actualul context.